

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Politikontoret
Sagsnr.: 2006-150-0295
Dok.: AKJ41489

Besvarelse af spørgsmål nr. 504 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del).

Spørgsmål:

”Vil ministeren redegøre for, hvordan Justitsministeriet og Rigsadvokaten kan fastslå, at Justitsministeriet og Rigsadvokaten ikke vil genoptage sagen, så længe der ikke er oplysninger, der giver grundlag for at antage, at yderligere efterforskning i sagen kan føre til, at der ville kunne rejses tiltale mod enkeltpersoner ifølge § 180 i straffeloven, hvis der ikke er foretaget nye afhøringer og efterprøvelser i sagen siden 1994, og når alle oplysninger, som danner grundlag for de mange anmodninger siden 1994, netop først er kommet efter 1994. Hvis de nye oplysninger aldrig er blevet efterprøvet, kan man vel ikke vurdere, om der er grundlag for, at nye sager kan rejses?”

Svar:

Det fremgår af Justitsministeriets notat af 13. juli 2006 om behandlingen og vurderingen af anmodningerne om genoptagelse, at ministeriet efter en nærmere gennemgang af sagen ikke har fundet grundlag for at ændre Rigsadvokatens afgørelse af 28. januar 2005 om ikke at genoptage efterforskningen i sagen. Justitsministeriet er enig med Rigsadvokaten i, at der ikke foreligger oplysninger i sagen, som giver grundlag for at antage, at der ved yderligere efterforskning vil kunne peges på en eller flere nulevende personer, som med rimelig grund kan mistænkes for overtrædelse af straffelovens § 180 om forsætlig brandstiftelse.

Det bemærkes i den forbindelse, at Justitsministeriet er enig med Rigsadvokaten i, at selv om det kunne fastslås, at et selskab eller personer har haft eller kan have haft en økonomisk fordel af branden, er dette ikke i sig selv tilstrækkeligt grundlag for at genoptage sagen. En genoptagelse af efterforskningen i sagen forudsætter, at der kan peges på en eller flere personer, der med rimelig grund kan mistænkes for at have påsat branden eller medvirket hertil.

Justitsministeriet er ligeledes enig med Rigsadvokaten i, at der ikke i denne sag vil være grundlag for at genoptage efterforskningen alene for at afklare tvivlsspørgsmål vedrørende

ejer- og forsikringsforholdene. Der er alene grundlag for at genoptage efterforskningen vedrørende ejer- og forsikringsforholdene, hvis der er grundlag for at antage, at der herigennem vil kunne peges på en eller flere nulevende personer, der med rimelig grund kan mistænkes for overtrædelse af straffelovens § 180 om forsætlig brandstiftelse.

Justitsministeriet er samtidig enig med Rigsadvokaten i, at der i sagen om Scandinavian Star er forhold, der ikke er blevet belyst fuldt ud, men at disse forhold er uden betydning for den strafferetlige vurdering af sagen.

Justitsministeriet har naturligvis forståelse for, at der – især hos de personer, som var direkte berørt af branden – kan være et ønske om at søge alle spørgsmål i forbindelse med branden undersøgt og klarlagt, men et sådant ønske eller den mulige almene interesse heri giver efter Justitsministeriets opfattelse ikke i sig selv grundlag for at genoptage efterforskningen i sagen.

Det bemærkes endvidere, at det forhold, at der efterfølgende er fremkommet oplysninger, som yderligere belyser sagen, ikke i sig selv giver grundlag for at genoptage efterforskningen, hvis disse oplysninger ikke samtidig ændrer ved den strafferetlige vurdering af sagen. Det afgørende er i den forbindelse, om de pågældende oplysninger giver grundlag for at antage, at der ved gennemførelse af fornyet efterforskning vil kunne peges på personer, som med rimelig grund kan mistænkes for overtrædelse af straffelovens § 180 om forsætlig brandstiftelse.

For så vidt angår ejerforholdene til Scandinavian Star på tidspunktet for branden, er Justitsministeriet enig med Rigsadvokaten i, at der ikke foreligger oplysninger vedrørende ejerforholdene, som kan begrunde, at efterforskningen af sagen genoptages.

Justitsministeriet er herunder enig med Rigsadvokaten i, at salget af Scandinavian Star fra SeaEscape Cruises Ltd. til K/S Scandinavian Star må antages at være et reelt salg, selv om der er en række uafklarede spørgsmål i forbindelse med salget.

Justitsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at det fremgår af sagen, at ejerforholdene til Scandinavian Star blev gjort til genstand for visse undersøgelser i forbindelse med den oprindelige efterforskning af branden. Det blev dog ikke endeligt fastlagt, hvem der skulle anses for ejer af skibet på tidspunktet for branden, da det i forbindelse med den danske del af efterforskningen om overtrædelse af lov om skibes sikkerhed var tilstrækkeligt at fastslå, hvem der var reder for skibet.

Justitsministeriet er ligesom Rigsadvokaten af den opfattelse, at det ved en fornyet efterforskning næppe vil være muligt at afklare ejerforholdene yderligere.

Justitsministeriet skal i den forbindelse understrege, at det allerede i forbindelse med den oprindelige efterforskning lå klart, at ejerskiftet endnu ikke var registreret i Bahamas skibsregister på tidspunktet for branden. Justitsministeriet finder imidlertid ikke, at tidspunktet for registreringen i skibsregisteret er afgørende for forholdet mellem køber og sælger.

Justitsministeriet er samtidig enig med Rigsadvokaten i, at ejerforholdet i første række har civilretlig betydning mellem parterne, herunder i forhold til eventuelle erstatningskrav.

På den anførte baggrund har Justitsministeriet ikke – heller ikke på grundlag af Oslo Tingsretts dom af 25. maj 2005 – fundet grundlag for at iværksætte fornyet efterforskning alene med henblik på at søge ejerforholdene yderligere klarlagt.

I overensstemmelse med Rigsadvokatens vurdering skal Justitsministeriet samtidig bemærke, at den omstændighed, at forholdene omkring salget og overdragelsen ikke er fuldt ud afklarede, ikke giver grundlag for at antage, at ejerforholdene bevidst er forsøgt slørede, eller at dette er sket som led i planlægningen af et strafbart forhold.

Justitsministeriet finder ligesom Rigsadvokaten endvidere anledning til at understrege, at selv om det måtte kunne lægges til grund, at SeaEscape Cruises Ltd. var den reelle ejer på brandtidspunktet, og at der således oprindeligt ikke er givet korrekte oplysninger om ejerforholdene, skaber dette ikke i sig selv nogen begrundet formodning om, at SeaEscape Cruises Ltd. eller personer hos dette selskab har stået bag branden på skibet, herunder at personer hos SeaEscape Cruises Ltd. har fået personer ombord på skibet til at påsætte branden.

For så vidt angår forsikringsforholdene omkring Scandinavian Star, er Justitsministeriet enig med Rigsadvokaten i, at der ikke er forhold i forbindelse med forsikringstegningen, som giver anledning til at iværksætte yderligere efterforskning, ligesom det må anses for tvivlsomt, om en genoptagelse af efterforskningen på nuværende tidspunkt ville kunne frembringe nye afgørende oplysninger.

Justitsministeriet er i den forbindelse enig med Rigsadvokaten i, at omstændighederne vedrørende forsikringstegningen ikke peger på, at SeaEscape Cruises Ltd. var den reelle ejer af skibet på brandtidspunktet, men afspejler, at SeaEscape Cruises Ltd. var medforsikret for at sikre sit salgspant.

Justitsministeriet finder i lighed med Rigsadvokaten ikke, at det var usædvanligt, at SeaEscape Cruises Ltd. var medforsikret på brandtidspunktet, da salget af Scandinavian Star fra

SeaEscape Cruises Ltd. til K/S Scandinavian Star ikke var registreret på overdragelsestidspunktet, ligesom betalingen af købesummen ikke havde fundet sted.

Justitsministeriet finder det heller ikke på nogen måde usædvanligt, at SeaEscape Cruises Ltd. efter branden fik udbetalt den del af forsikringssummen, der svarede til den endnu ikke betalte del af købesummen. Efter Justitsministeriets opfattelse er det således uden betydning, om forsikringssummen blev udbetalt direkte til K/S Scandinavian Star eller SeaEscape Cruises Ltd.

Justitsministeriet finder endvidere ikke, at der er grundlag for at antage, at skibets salgspris eller forsikringssum skulle være kunstigt højt fastsat. Justitsministeriet har herved navnlig lagt vægt på, at forsikringselskabet Fjerde Sø godkendte forsikringssummen, og at skibsmægler Jørgen Kongstad vurderede, at skibet var salgsprisen værd, samt oplysningerne fra Niels-Erik Lund til Politimesteren på Frederiksberg vedrørende omstændighederne omkring salget af Scandinavian Star. Justitsministeriet finder heller ikke grundlag for at antage, at SeaEscape Cruises Ltd. eller K/S Scandinavian Star havde en økonomisk fordel af branden.

På den anførte baggrund er Justitsministeriet enig med Rigsadvokaten i, at omstændighederne ved forsikringstegningen ikke peger på, at forsikringerne er tegnet som led i planlægningen af en brandstiftelse med det formål at få forsikringssummen udbetalt.

Sammenfattende er det Justitsministeriets vurdering, at de foreliggende oplysninger om købs- og salgspris samt forsikringsforhold ikke kan danne grundlag for en formodning om, at branden er planlagt og gennemført som led i forsikringssvindel.

Herudover støttes anmodningerne om genoptagelse på en række andre forhold. Det drejer sig om en række oplysninger og påstande, der navnlig går på, at maskinchefen på Scandinavian Star – i ledtog med andre medlemmer af besætningen – efter aftale med skibets reelle ejere og mod betaling skulle have påsat branden og forsøgt at sænke skibet med henblik på forsikringsbedrageri, ligesom maskinchefen sammen med chefelektrikeren efterfølgende skulle have modarbejdet og saboteret brandslukningsarbejdet.

For så vidt angår denne del af anmodningerne om genoptagelse, er det Justitsministeriets samlede vurdering, at der dels er tale om oplysninger, som ikke er nye i forhold til de oplysninger, som forelå på tidspunktet for den oprindelige efterforskning af branden og dens årsag, dels om oplysninger, som ikke kan dokumentere de fremførte påstande. Justitsministeriet har i den forbindelse bl.a. lagt vægt på, at det fremgår af sagen, at der i forhold til visse personer er modstrid mellem, hvad disse personer ifølge anmodningerne om genoptagelse skulle have sagt, og det, disse personer har tilkendegivet over for myndighederne.

Justitsministeriet har ligesom Rigsadvokaten endvidere lagt vægt på, at det er tvivlsomt, om der ved fornyet efterforskning af disse forhold vil kunne fremkomme væsentligt nye oplysninger.

Justitsministeriet finder herefter ikke grundlag for at rette henvendelse til den norske rigsadvokat om genoptagelse af efterforskningen af branden og dens årsag.

Sammenfattende finder Justitsministeriet således, at oplysningerne i sagen ikke giver grundlag for at antage, at yderligere efterforskning i sagen kan føre til, at der vil kunne rejses tiltale mod enkeltpersoner for overtrædelse af straffelovens § 180. I lighed med Rigsadvokaten har Justitsministeriet heller ikke fundet, at der foreligger oplysninger i sagen, som i øvrigt kan tale for, at spørgsmålet om medvirken til eller planlægning af branden undersøges yderligere.

Som det fremgår af den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 501 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del), har Justitsministeriet i sin behandling og vurdering af sagen tillige inddraget oplysninger, der er fremkommet efter 1994.

Det er imidlertid Justitsministeriets samlede vurdering, at der dels er tale om oplysninger, som ikke er nye i forhold til de oplysninger, som forelå på tidspunktet for den oprindelige efterforskning af branden og dens årsag, dels om oplysninger, som ikke kan dokumentere de fremførte påstande.